

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Графічний дизайн	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	7

ТИПОГРАФІКА

Семестр 7

Викладач Ісмайлова Марія Сергіївна, ст.викладач, PhD (канд. мист-ва)
E-mail 0660563323mariya@gmail.com

Дистанційні заняття Проводяться за розкладом у програмі zoom та листування у Telegram
Адреса к. 310, 308, поверх 3, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон 066-056-33-23; 057 706-28-11 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи та листування у Telegram й тільки у робочі дні та конференції у програмі zoom. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Типографіка); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання.ілюстрації* — *jpeg, pdf, opis*. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту або в Telegram. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисциплін: Основи композиції і проєктної графіки, Проєктування, Шриффт, Комп'ютерні технології.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчальні матеріали, слайди, ілюстрації тощо викладаються у групі Telegram

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка: ноутбук з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Adobe In Design, Adobe Illustrator.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни «Типографіка» є підготовка студентів до вивчення основних профільюючих дисциплін спеціалізації «Графічний дизайн»: «Проектування», «Макетування і моделювання упаковки» та «Авторська друкарська графіка» шляхом підготовки студентів до роботи із набірним шрифтом, який є важливою складовою частиною графічного дизайну. Основна спрямованість дисципліни визначається професійним сприйняттям особливостей шрифтової форми, як то: типи шрифту та його характерні історичні риси, здатність виражати зміст тексту через акцидентне та набірне рішення, засвоєння технічних засобів макетування одно- та багатосторінкових видань.

Завдання дисципліни полягають в засвоєнні естетики набірної та акцидентної типографіки. На оглядних вступних бесідах студенти знайомляться з історією світової типографіки та етапами еволюції набірної шрифту; засвоюють як класичні засоби організації текстової інформації так і модерністську естетику (експериментальною за формою) типографіку; закріплення проектно-технічних навичок творчого оперування із шрифтовими формами у різноманітних за жанрами контекстах.

Дисципліна забезпечує загальні та спеціальні компетентності:

ЗК 1 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 6 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

СК 1 Здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну

СК3 Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну

СК 10 Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності з графічного дизайну

Програмні результати навчання:

РН 1 Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.

РН 4 Визначати мету, завдання та етапи проектування.

РН 6 Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.

РН 7 Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.

РН 8 Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію.

РН 9 Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання.

РН 11 Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.

РН 12 Дотримуватися стандартів проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності.

РН 13 Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.

РН 14 Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації і творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики

РН 16 Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності

РН 17 Застосовувати сучасне загальне та спеціалізоване програмне забезпечення у професійній діяльності.

РН 18 Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.

РН 19 Розробляти та представляти результати роботи у професійному середовищі, розуміти етапи досягнення успіху в професійній кар'єрі, враховувати сучасні тенденції ринку праці, проводити дослідження ринку, обирати відповідну бізнес-модель і розробляти бізнес-план професійної діяльності у сфері дизайну.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійною здатністю володіння засобами шрифтової графіки на засаді набірною шрифту для виконання завдань з графічного дизайну, здатність володіти методами, законами та правилами побудови зображень, які використовуються в проєкційному кресленні; здатність володіти базовими уявленнями про основи композиції і проєктної графіки; здатність володіти засобами шрифтової графіки на засаді набірною шрифту для виконання завдань з графічного дизайну та роботою. Вирішується завдання творчого підходу в розкритті заданої теми за допомогою наборних шрифтів, підвищується рівень художньо-образного й тектонічно-конструктивного мислення студента; проєктування верстки видань та книг з урахуванням всіх типографічних принципів та прийомів. Дисципліна вивчається протягом двох семестрів 3-го та 4-го курсів (7 кредитів ECTS, 210 навчальних години). Всього курс має 4 модулі та 8 тем. Формою контролю є екзаменаційні перегляди.

7 семестр передбачає 4 кредити ECTS, 120 навчальних години: 60 – аудиторних, 60 – самостійних.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна типографіка спрямована на практичні заняття у програмі Adobe InDesign та консультування студентів очно та дистанційно. Самостійна робота студента спрямована на пошук інформації за темою, вивчення аналогів, практичної роботи з набірним шрифтом у різноманітних за жанрами контекстах; макетування одношпальтових та багатшпальтових видань; проєктування верстки видань з урахуванням всіх типографічних принципів та прийомів.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім заліку).

Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрадження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю із завідувачем кафедри та студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтвержені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему,

він повинен самостійно відпрацювати її вдома та показати результат роботи на наступному занятті.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час перегляду помічен плагіат, копіювання та використання чужих робіт можливе відрахування.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1 тижд	1	практичне	Інтерпретація текстового повідомлення в трьох історичних типографічних стилях графічного дизайну.	4	нариси від руки, комп'ютерні файли, роздруківки	2 афіші
2 тижд	1	практичне	Використання візуальних та функціональних можливостей набірною шрифту.	4	комп'ютерні файли, роздруківки	програма Adobe Illustrator
3 тижд	1	практичне	Створення типографічної афіші, оголошення.		комп'ютерні файли, роздруківки	програма Adobe Illustrator
4 тижд	1	практичне	Допрацювання типографічної афіші. Підготовка електронних файлів	4	комп'ютерні файли, роздруківки	Роздруківка приноситься на заняття
5 тижд	2	практичне	Вивчення типографічних засобів, що використовуються у наборі верстки.	4	комп'ютерні файли, роздруківки	Формат А-6, 16 сторінок
6 тижд	2	практичне	Практичне застосування, робота з модульною сіткою та стилістикою оформлення видання.	4	комп'ютерні файли, роздруківки	програма Adobe In Design
7 тижд	2	практичне	Пошук модульної сітки для розвороту. Верстка тексту з урахуванням всіх типографічних принципів та прийомів. Підготовка брошури до друку	4	комп'ютерні файли, роздруківки	програма Adobe In Design
8 тижд	2	практичне	Контроль першого модулю:	4	комп'ютерні файли, роздруківки	Плакати принести в електрон-

			обов'язково вислати папку з електронними файлами викладачу та представити макети брошури та буклету			ному вигляді
9 тижд	3	практичне	Створення буклету з використанням набірних гарнітур. Задача: створити функціональний та естетичний буклет із назвами гарнітур, показати кегельну градацію від 7 до 12 пунктів, накреслення шрифтів.	4	комп'ютерні файли,	програма Adobe In Design
10 тижд	3	практичне	Пошук гарнітур та загальної стилістики буклету	4	комп'ютерні файли,	програма Adobe In Design
11 тижд	3	практичне	Робота над буклетом з урахування усіх типографічних прийомів. Підготовка макету до друку	4	комп'ютерні файли,	програма Adobe In Design
12 тижд	3	практичне	Вивчення типографічних засобів, що використовуються у наборі верстки, їх практичне застосування, робота з модульною сіткою.	4	комп'ютерні файли,	Формат: 205 x 260, 32 сторінки
13 тижд	3	практичне	Створення обкладинки для багатосторінкового видання, форзацу, авантитулу.	4	комп'ютерні файли,	програма Adobe In Design
14 тижд	3	практичне	Пошук стилістичного візуального рішення розворотів, ключових типографічних елементів. Розробка модульної сітки	4	комп'ютерні файли,	програма Adobe In Design
15 тижд	3		Контроль другого модулю	4		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Модуль	Форма звітності	Бали
1	Модульний перегляд	0–45
2	Модульний перегляд	0–45
3	Бонусні бали	0–10
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–50	0–50	
A	50	50	Студент в повному обсязі опанував матеріал, продемонстрував уміння збирати та аналізувати інформацію, виконав типографічні роботи та дизайн і верстку видань на вищому

			професійному рівні, брав участь у конкурсах, виставках та фестивалях. Макети роздруковані вірно та професійно.
A	45	45	Студент в повному обсязі опанував матеріал, продемонстрував уміння збирати та аналізувати інформацію, виконав типографічні роботи та дизайн і верстку видань на вищому професійному рівні. Макети роздруковані вірно та професійно.
B	41 - 44	41 - 44	Студент в повному обсязі опанував матеріал. Експозиційна подача гармонійна
C	37 - 40	38 - 40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, продемонстрував відсутність творчого підходу та вміння збирати та аналізувати інформації
D	32 - 36	32 -37	Студент не в повному обсязі опанував матеріал, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (малий обсяг, недостатні навички роботи з ПО, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з оформленням експозиції
E	30 - 33	30	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал, виконана робота має багато значних недоліків (відсутність творчого підходу, малий обсяг, недостатні навички роботи з ПО, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни «Типографіка» застосовано ефективні методи контролю та самоконтролю, зокрема: методи практичного контролю: виконання практичних завдань (виконуються під час самостійної роботи), методи самоконтролю: самооцінювання виконаної роботи за наданими критеріями. Студент повинен показати результативність своєї практичної роботи та засвоєння всіх практичних та технічних засобів типографіки, досягнення нових принципово композиційних ідей у межах поставленої учбової задачі

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	задовільно	64–74	D
				60–63	E
			незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B	незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C			

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові за участь студента у конкурсах та фестивалях (3–8 балів), а також участь у організації експозиції виставки та екзаменаційних переглядів (1–3 бали).
Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іваненко Т. О. Оригінальність без меж: природа акцидентного шрифту. Х. : ХДАДМ, 2011. 184 с.; іл.
2. Іваненко Т.О. Габузьян Едік. Проблеми становлення сучасних українських знаків алфавіту та їх розташування в системі Unicode. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : зб. тез міжн. наук.-практ. конф. (23 квітня 2020 р.), КНУТД. Київ, 2020. Т. 2. С. 73–75.
3. Іваненко Т. О. Шрифтовий дизайн : основи. Харків : ХДАДМ, 2019. 144 с.
4. Лесняк В. И. Акцидентний шрифт: 75 оригінальних шрифтов. Х. : Колорит, 2004. 140 с.
5. Лесняк В. І. Відтворення шрифтової спадщини : 40 оригінальних шрифтів. Київ : ArtHuss, 2020. 160 с.
6. Лесняк В. И. Графический дизайн (основы профессии). К. : Bios Design Books, 2009. 416 с.
7. Лесняк В. И. Модернистские и постмодернистские шрифты : 44 оригінальних шрифта Х. : Колорит, 2006. 148 с.
8. Bringhurst, Robert *The Elements of Typographic Style*. Hartley & Marks; 2nd edition, 2002. 350 p.
9. Clair K. *A typographic workbook: A primer to history, techniques and artistry*. New York: John Wiley & Sons, Inc., 1999. 371 p.
10. Elam, Kimberly *Grid System: Principles of Organizing Type (Design Briefs)*. Princeton Architectural Press; 1st edition, 2005. 112 p.
11. Hlavsa O. *Typographia*. Praha: SNTL, 1986. 512 s.
12. Meggs P. *Type and image: the language of graphic design* / Philip Meggs. – New York: Van Nostrand Reinhold, 1989. – 200 p
13. Morison S. *The Typographic Book, 1450–1935* / Stanley Morison. – A Study of Fine Typography Through Five Centuries, 1963
14. Ruder, Emil *Typographie: A Manual of Design*. Niggli Verlag; 7th Revised edition, 2001. 274 p.
15. Tschichold J. *The New Typography: A Handbook for Modern Designers* / Jan Tschichold; transl. by Ruari McLean ; introduct. by Robin Kinross. – Berkeley (CA): University of California Press, 1995. – 236 p.
16. *Typosphere: new fonts to make you think*. Collins Design, 2007. 192 с.